

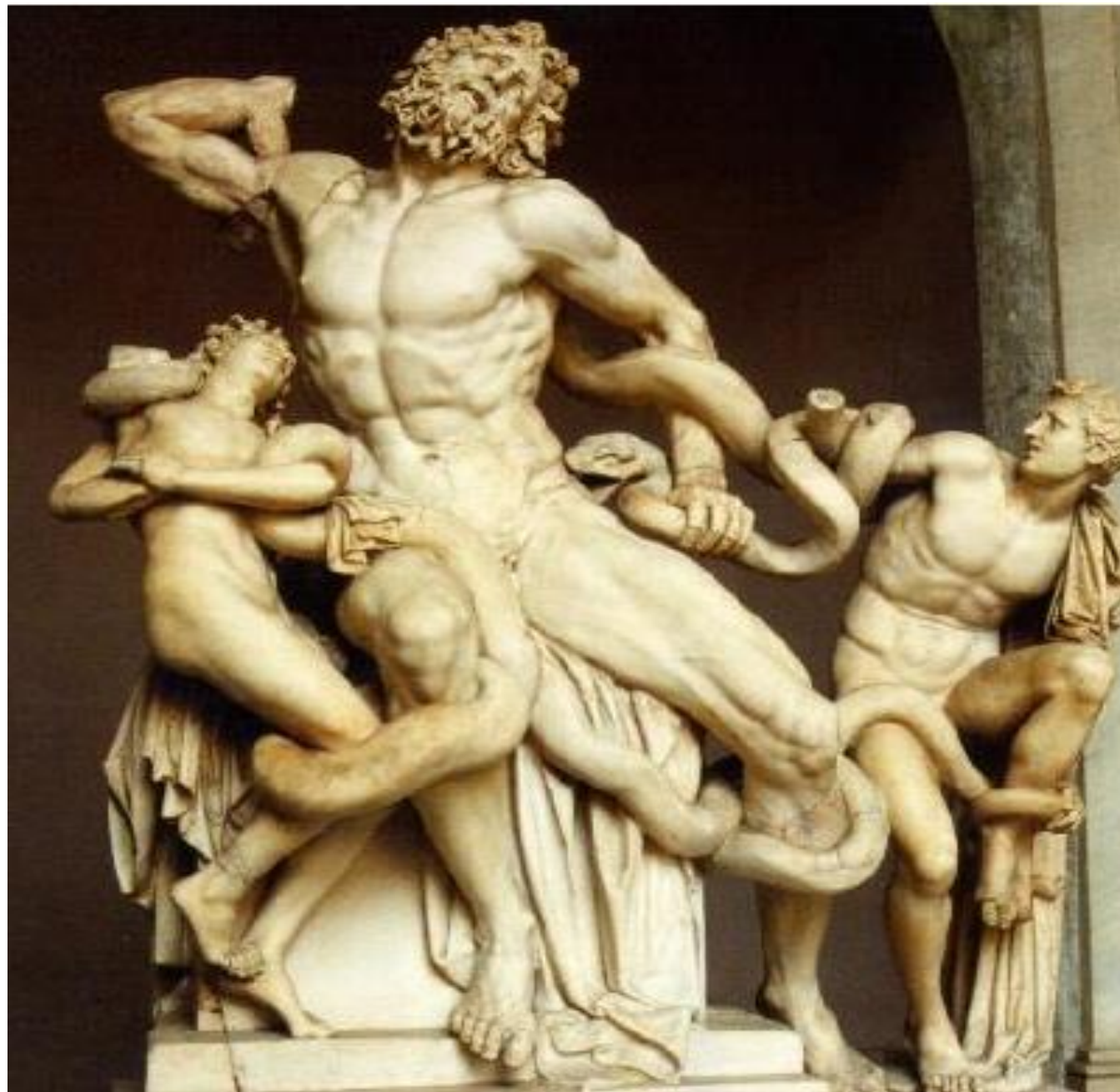
PREDMETNI IN NEPREDMET NI KIP

Literatura: Likovno izražanje, Tonka Tacol, Debora, 1996

Telo je trodimenzionalno. Ima dolžino, višino in širino. Lahko je oglato ali oblo, pa tudi oblo in oglato obenem. Vsako telo zavzema takšno ali drugačno **prostornino** ali **volumen**. Kot **gmota (masa)** se lahko kaže votla lupina, ali pa je gmota polna (nevotla).

KIP: Laokoontova skupina je ena redkih poznejših primerkov helenističnega kiparstva v skupini, ki predstavlja trojanskega svečenika Laokoonta in njegova sinova v trenutku, ko se neuspešno bojujejo s Pozejdonovo morskjo kačo.

Te prostorske oblike ustvarjata narava in človek. Človekovo oblikovanje prostorskih (*volumenskih*) oblik imenujemo kiparjenje, oblikovani volumen pa kip. Kipar lahko gmoto obdeluje tako, da jo odvzema ali dodaja, lahko jo gnete ali upogiba in s tem oblikuje polne, enostavne, sestavljene, oble kipe. (sl. 78a-c)

sl. 78a

sl. 78b

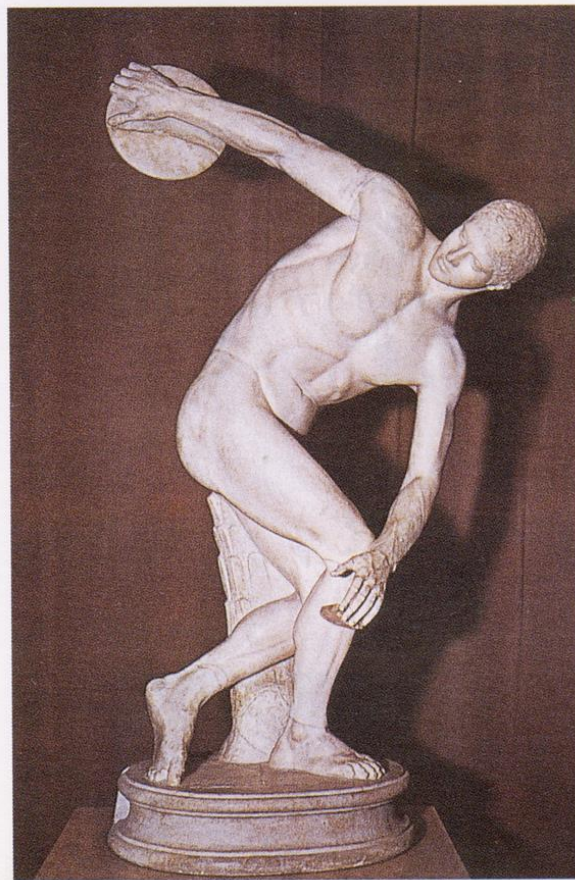
sl. 78c

Pri oblikovanju kipov mora kipar razen o obliki volumna dobro razmisliti tudi o **stojnosti (stabilnosti) kipa**. Ne glede na to, iz kakšnega materiala je, mora biti kip stabilen. Že ko ima kipar pred seboj blok (kvader, kocko, valj) materiala, iz katerega oblikuje kip, vanj oblikuje izbokline in vbokline ter ga votli tako, da bo končna oblika kipa stabilna.

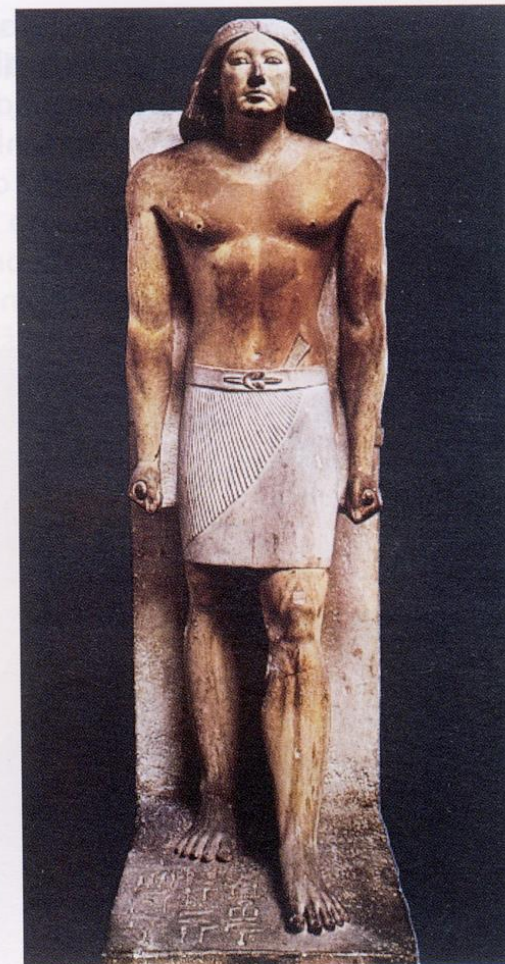
O kipu: Claes Oldenburg (1929) je ameriški kipar, ki je znan po instalacijah ogromnih vsakdanjih predmetov na javnih površinah (žlica, šminka, sponka, lok, žaga ...). Veliko svojih del, kot je *Plantoir*, je ustvaril skupaj s svojo ženo Coosje van Bruggen (1942-2009). Podobo vrtnarske lopatke je razstavil v parku in proslavil obletnico naročnika. Pretiraval je z velikostjo in barvo, ob tem pa tako veliko maso v navpični kompoziciji stabilno postavil v tla, na mesto, kamor ta predmet v vsakdanjem življenju tudi spada.

S stojnostjo kipov so se kiparji ukvarjali že v preteklosti. Posebno antični Grki so upodabljali zelo razgibane figure. Znani so kipi atletov v različnih razgibanih položajih, ki so kljub temu zelo stabilni. V nasprotju z grškimi pa so kipi starih Egipčanov masivni, togi, nerazgibani (sohe) in zato stabilni že po sami obliki. Podobno kot starogrški kipi so tudi kipi iz obdobja renesanse (15. do 17. stoletje), baroka (17. do 18. stoletje) in kipi moderne dobe zelo razgibani (sl. 79a-d).

sl. 79a
Miron, »Metalec diska« (450 pr. n. š.)

sl. 79b
Kip Egipčana Ranoferja (okrog 2400 pr. n. š.)

Gian Lorenzo Bernini, David, 1623, Rim

Stojan Batič, Balet, 1955, Ljubljana

Kipar se pri oblikovanju kipov ukvarja tudi s **površinami kiparskih materialov**. Srečuje se z naravnimi in umetnimi površinami, ki so lahko hrapave, gladke, bleščeče, motne. Pri oblikovanju kipa lahko upošteva naravno površino, ob tem pa lahko različne dele preoblikuje. Tako so za nekatere kiparje značilne izrazito gladke, celo bleščeče površine kipov, za druge pa hrapave z dobro vidno fakturo (vidi se, s katerim orodjem je kipar oblikoval kip).

Na površinah kipov vidimo tudi notranjo zgradbo (strukturo) oblikovanega materiala – letnice, grče. (sl. 80a-d)

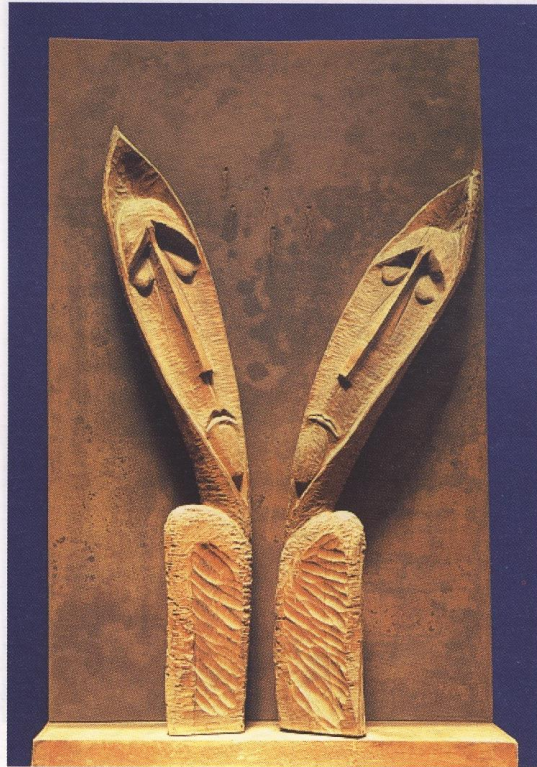

Sl. 80 a,
Janez Lenassi, Avtoportret,
1958

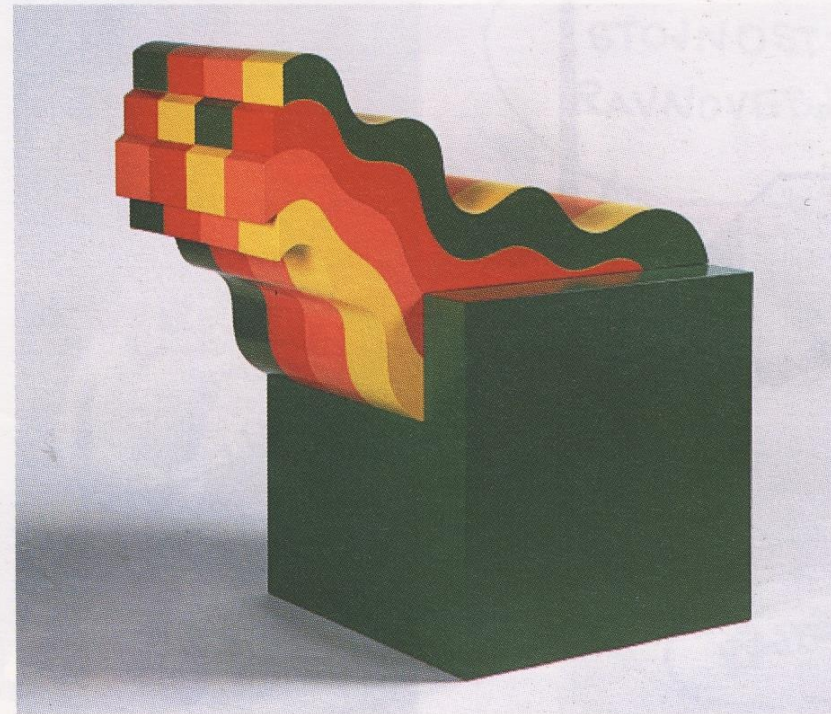

Sl 80 b,
Zdenko Kalin, Avtoportret,
1940

Kipar pri oblikovanju kipov razmišlja tudi o **barvi materialov**. Vsak material ima naravno barvo in kipar jo lahko upošteva glede na namen in glede na prostor, v katerega bo kip postavil. Kip lahko po lastni zamisli tudi pobarva. (sl. 81a, b)

sl. 81a
Stane Jarm, "Materi" (1961), naravna barva lesa

sl. 81b
Drago Hrvacki, »OT 66« (1974)

In naša naloga?

- Napraviti moramo kip, ki mora biti samostoječ.
- Kip lahko predstavlja določen predmet, lahko je povsem domišljijiški.
- **Material za uporabo:**
 - a) Za osnovo lahko uporabite kartonaste škatle (embalaža mleka, zdravil...), ali plastično embalažo (plastenke, jogurtova embalaža...)
 - b) Star časopisni papir, ki ga raztrgamo na drobne koščke
 - c) Škrobno lepilo (recept v nadaljevanju)
 - d) Za povezavo posameznih delov v celoto priporočam maskirni lepilni trak.

Izdelava škrobnega lepila

Škrobno lepilo naredimo sami takole:

V plastično skodelico zmešajte 3 skodelice (manjše velikosti) vode in 1 skodelico moka ter močno zmešajte, dokler ne dobite gladko zmes brez grudic in zračnih mehurčkov. Zmes zlijte v 5 skodelic vrele vode in kuhajte 2 do 3 minute. Med kuhanjem zmes stalno mešajte. Ko je lepilo skuhano, pustite da se popolnoma ohladi. V hladilniku ga lahko hranimo le nekaj dni.

- Postopek izdelave:

1. Iz embalaže sestaviš želeno obliko kipa.
2. S koščki časopisnega papirja in škrobnim lepilom oblimaš kip v več plasteh. Med eno in drugo plastjo počakaj, da se prva posuši in strdi. Časopis nanašaj zelo natančno, pogladi vse robove.
3. Na koncu kip pobarvaj s tempera barvami.

IZDELKI NAŠIH UČENCEV

